

Finansdepartementet

NOU 2019:16 - HØRINGSSVAR

Viser til telefonsamtalen tidligere i dag angående en "forsvunnet" høring. Håper dere har mulighet til å ta den med videre i vurderingen.

Dette er vedtaket fra kommunestyremøtet i Beiarn kommune 11. desember 2019:

Beiarn kommune går imot at fremtidig skattlegging av vannkraft skal bygge på de anbefalinger kraftutvalget gir i NOU 2019:16.

Det må være et mål for energinasjonen Norge at statlige og kommunale myndigheter går sammen med vannkraftbransjen om skatteregler som gir miljømessig akseptable fornyelser og nybygg med økt vannkraftproduksjon som resultat. Prinsippene i regelverket må være teknologinøytrale. Da og bare da, kan energisektoren spille en viktig rolle for at Norge skal nå klimamålene i Parisavtalen.

Beiarn kommune vil påpeke at en reformert grunnrenteskatt som bare beskatter faktisk grunnrente, vil være eneste farbare vei å gå for å få til vesentlig merproduksjon av vannkraft i Norge. Dette innebærer at en normalavkastning på 5-7 % må skjermes av friinntektsrenten. Dagens grunnrenteskatt er ikke investeringsnøytral og heller ikke teknologinøytral.

En avvikling av ordningene med konsesjonsavgift, konsesjonskraft og en radikal omlegging av eiendomsskatten på vannkraftverk, slik kraftutvalget tilrår i NOU 2019:16, vil få dramatiske konsekvenser for Beiarn kommune. Dersom forslagene skulle bli vedtatt vil årlig tap bli på ca. 16,3 millioner. Å beholde kraftinntektene på nivå der de er i dag, på ca 26 mill nok pr. år, er helt kritisk for å opprettholde det kommunale tjenestetilbudet. Gjennom behandlingen av NOU 2019:16 må slik inntekt gjøres forutsigbar og varig.

Også Beiarn kommune har behov for en positiv avklaring i forkant av de mange revisjonssakene som raskt kommer i hele landet på vannkraftanlegg. I denne sammenheng må vi vite at lokalsamfunnet har noe igjen for den fremtidige skade naturmiljøet påføres og vi må få avklart at lokalsamfunnet skal ha en rimelig andel av også den fremtidige verdiskapingen.

Beiarn kommune støtter i sin helhet høringsuttalelsen gitt av Landssammenslutninga av Vasskraftkommunar. Vi støtter også uttalelsen gitt av Salten regionråd. For øvrig vises til vedlagte vurderinger.

Enstemmig vedtatt.

BEIARN
kommune
KOMMUNEKASSEN

Saksnr.: 20/100
L.nr.: 20/380
Vår dato: 22.01.2020
Arkiv: P S10 /
Gradering: /

Med vennlig hilsen
Beiarn kommune

Anders Forstun
Konsulent

Vedlegg: NOU 2019:16 SKATTEGGING AV VANNKRAFTVERK - HØRING

Kopi til:

Finansdepartementet

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Ole Petter Nybakk
Arkivsaksnr.: 18/249

Arkiv: S10

NOU 2019:16 SKATTLEGGING AV VANNKRAFTVERK - HØRING

Rådmannens innstilling:

Avvikling av ordningene med konsesjonsavgift, konsesjonskraft og den radikale omleggingen av eiendomsskatten på vannkraftverk vil gi dramatisk negative konsekvenser for Beiarn kommune. Dersom forslagene som tilrås i NOU 2019:16 skulle bli vedtatt vil årlig tap for Beiarn kommune bli på ca. 16,3 millioner.

Å beholde kraftinntektene på nivå der de er i dag, på ca 26 mill nok pr. år er helt kritisk for å opprettholde det kommunale tjenestetilbudet.

Beiarn kommune støtter i sin helhet høringsuttalelsen gitt av Landssammenslutninga av Vasskraftkommunar. Vi støtter også uttalelsen gitt av Salten regionråd. For øvrig vises til vedlagte vurderinger.

Bakgrunn:

I juni 2018 oppnevnte Finansdepartementet et ekspertutvalg til å vurdere beskatningen for vannkraft. Utvalgets mandat var å undersøke om dagens regler innen vannkraftbeskatning er til hinder for samfunnsøkonomisk lønnsomme rehabiliteringstiltak og nye investeringer.

30. september då la Ekspertutvalget frem sin rapport og Finansdepartementet har sendt utvalgets utredning *NOU 2019:16 – Skattlegging av vannkraftverk* på høring. Høringsfristen er satt til 1. januar 2020.

Både KS og Landssammenslutninga av Vasskraftkommunar (LVK), som Beiarn kommune er medlem av, står som høringsinstanser. LVK oppfordrer kommunene til å gi egne høringssvar. Det ønsker rådmannen at kommunestyret skal følge opp.

Saksutredning:

Mandatet som ble gitt til det finansdepartementalt utnevnte ekspertutvalget kom på bakgrunn av påtrykk fra vannkraftbransjen som opplevde økt skattetrykk i en tid der kraftprisene var relativt lave. Mandatet kan i tillegg ses som en skattefaglig oppfølging i etterkant av behandlingen av Meld. St 25 (2015–2016), Kraft i endring, energipolitikken mot 2030.

Ekspertutvalget ble som hovedoppgave bedt om å vurdere om det i dagens avgifts- og skatteregler ligger hindringer som gjør at samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter ikke blir

gjennomført.

Fra vannkraftbransjen var uttrykt et sterkt behov for særlig å vurdere grunnrenteskatten, inkludert friinntekts innretning, nivå og virkning.

Utvalget ble også utfordret til å vurdere verdsettelsesprinsippene i eiendomsskattelovgivningen og de kunne se på om forskjell i beskatning mellom vannkraftnæring og andre næringer skaper uheldige vridninger. I tillegg ble utvalget bedt om å tilrå forberdringer i ordningene med konsesjonskraft og konsesjonsavgift. Utvalget hadde frihet til også å vurdere naturressursskatten. Eventuelt foreslåtte forbedringer som kunne gi omfordelingsvirkninger mellom skatte- og avgiftskreditorer kunne utvalget se bort fra.

Mandatet uttrykte også et mål om at de administrative byrdene for både skatteyter det offentlige skulle holdes så lav som mulig.

Potensialet for ny vannkraft i landet er uttrykt til maksimalt å utgjøre 4-6 TWh pr år og potensialet for mer kraftproduksjon ved eksisterende konsesjoner og anlegg er uttrykt til maksimalt 30 TWh pr år. Økt vannkraftproduksjon vil være et nasjonalt viktig element i fornybarpolitikken og i arbeidet med å nå internasjonale klimamål. Også Beiarn kommune har potensiale for mer vannkraftproduksjon. I så måte har det interesse også for oss å få avklart om, og i tilfelle hvilke avgifts- og skatteregler som anses begrensende i forhold til produksjon av mer vannkraft. Det er også av interesse å få belyst mulige smitteeffekter fra det vel hundre år gamle konsesjons- og skatteregelveket rundt vannkraft mot annen energiproduksjon som for eksempel vind og mot andre næringer der naturgitte forhold er avgjørende i verdikjeden.

Utvalgets anbefalinger er oppsummert i boks 2.1 på side 20 i rapporten (se vedlegg/nett). Her konkluderer de på områdene grunnrenteskatt, eiendomsskatt, konsesjonskraft og konsesjonsavgift og naturressursskatt. Kort oppsummert er endringene som følger:

- Den statlige grunnrenteskatten beholdes og økes, friinntekten endres ikke vesentlig
- Konsesjonsavgiften til kommunene fjernes
- Konsesjonskraften til kommunene fjernes
- Eiendomsskatten til kommunene bygges totalt om. Prinsipper endres og 75 - 80% av den kommunale inntekten tas bort.

Naturressursskatten drøftes og det fremmes en mulig reparasjon av tapte kommunale inntekter ved at dagens 1,2 øre/kWh til kommunene og 0,2 øre/kWh til fylkeskommunene kan økes til nivå 4,6 øre/kWh.

Vurdering:

Beiarn kommune deltok på møte 3. oktober i regi av LVK, der NOU 2019:16 ble presentert. De som deltok var ordfører og lederne av Arbeiderpartiet og Beiarn Bygdeliste, samt rådmannen.

I ettertid har rådmannen, også i egenskap av medlemskapet i LVK sitt energiråd, deltatt i debatter med kraftselskaper, diverse samtaler og møter i blant annet Salten Regionråd. Det nevnes i tillegg at rådmannen har deltatt på et seminar på Stortinget i regi Høyre.

LVK oppsummerer etter møtene med medlemskommunene slik: (utdrag fra høringsuttalelsen til LVK):

- Utvalget svarer ikke på mandatet om å vurdere om dagens vannkraftbeskatning hindrer at samfunnsøkonomisk lønnsomme tiltak blir gjennomført. Kraftbransjen og kommunesektoren har påpekt at det er innretningen som grunnrenteskatten har fått som er problemet, ikke de kommunale ordningene.
- Å skjerpe grunnrenteskatten vil ikke gi de ønskede investeringer og den er fortsatt ikke investeringsnøytral slik meningen med ordningen faktisk er.
- Å avvikle ordningene med konsesjonskraft og konsesjonsavgifter vil ikke påvirke den samfunnsøkonomiske lønnsomheten av planlagte energitiltak siden rehabiliteringer og nybygg ikke gir kommunene nye inntekter av betydning.
- Kommunenes inntekter fra konsesjonsavgifter og konsesjonskraft er nedfelt i de gitte konsesjoner som et grunnvilkår og med samme varighet som konsesjonen. Utvalgets forslag om å avvikle ordningene vil være et brudd på de forutsetningene som lå til grunn for de gitte konsesjoner.
- Å avvikle kommunenes konsesjonsbaserte ordninger er i strid med de forutsetninger så vel kommunene som kraftselskapene la til grunn for all stor vannkraftutbygging som til nå har skjedd i landet. Den samfunnskontrakt som over generasjoner dermed er inngått mellom storsamfunn og distriktene, som har avstått sine naturressurser, blir brutt om utvalgets forslag på dette området blir fulgt opp. Å avvikle ordningene vil også være grunnlovsstridig.
- Forslaget om at eiendomsskatten skal baseres på skattemessig verdi er i strid med eiendomsskattelovens hovedregel om at eiendomsskatten skal tilsvare anleggets markedsverdi. Forslaget vil verken utløse ønskede investeringer eller samsvare med skatteyters skatteevne.
- Kommunenes rett til konsesjonsavgifter og konsesjonskraft samt eiendomsskatt basert på anleggenes reelle markedsverdi kan ikke erstattes av statlige overføringer eller en økning i naturressursskatten. Økt naturressursskatt vil bli fordelt på samtlige kommuner etter det statlige inntektssystemet og først og fremst komme de folkerike kommuner uten vannkraftanlegg til gode.
- Konsesjonsavgiftene er en miljøavgift. Miljøkostnader skal betales av tiltakshaver, og skal være en brutto skatt i tråd med naturmangfoldloven.
- Konsesjonskraftordningen har i mer enn 100 år vært et vederlag til berørte kommuner for de naturrikdommer som gjennom vannkraften er avstått til storsamfunnet. Ordningen skal

være kommunenes andel av verdiskapningen som vannkraftproduksjonen i konsesjonsperioden gir opphav til. Høyere kraftpriser gir høyere verdiskapningen. En kompensasjon basert på en omregnet øre/kWh vil ikke sikre kommunene en andel av den reelle verdiskapningen. Vi minner om at kommunene må betale produksjonskostnadene for konsesjonskraften og at dette derved ikke er et direkte tap for kraftbransjen.

LVK har vurdert konsekvensene for kraftkommunene, dersom konsesjonsordningene avvikles og eiendomsskatten endres så avgjørende som foreslått. I tillegg har KS sett på virkninger av en eventuelt økt naturressursskatt som kompensasjon:

Beiarn kommune risikerer å tape kr 3,8 MNOK dersom ordningen med konsesjonsavgift fjernes.

Beiarn kommune risikerer å tape mellom 2,1 og 5 MNOK dersom ordningen med konsesjonskraft avvikles. Beløpet varierer i takt med markedets kraftpriser. Rådmannen mener det er rett i denne sammenhengen bruke 4,5 MNOK som en gjennomsnittlig netto inntekt pr. år.

Beiarn kommune risikerer å tape ca 8 MNOK på eiendomsskatt av kraftverk dersom ekspertutvalgets forslag på dette området blir vedtatt.

Beiarn kommune kan ikke vente å få noen kompensasjon for en eventuell innføring av økt naturressursskatt opp til nivå 4,6 øre/kWh. Det mulige trekket i rammeoverføringer fra staten er i den samlede sammenheng så vidt beskjeden at rådmannen ser bort fra å gjøre ytterligere beregninger, når de 4,6 øre faktisk ikke er et konkret forslag fra ekspertutvalget. En etterberegning av dette fra KS sin side bekrefter imidlertid at de folkerike kommunene, uavhengig om disse er vertskommuner for kraftproduksjon eller ikke da får nye og til dels betydelige inntekter, mens små distriktskommuner der gjerne kraftproduksjonen faktisk pågår, får et ytterligere trekk i inntektene.

Rådmannen mener altså at dersom ordningene med konsesjonsavgift, konsesjonsskatt og eiendomsskatt avvikles og endres slik foreslått, vil de årlige inntektene gå ned med ca. 16,3 MNOK. Det vil i tilfelle være dramatisk for kommunens drift og eksistens.

For landet totalt vil endringene gi en overflytting av ca 3,8 MRD fra kommunesektoren til staten. Det bekymrer også at dette i tilfelle skjer uten at det gir vannkraftbransjen noen insentiver til opprustning av eksisterende anlegg eller bygging av nye, slik mandatet til ekspertutvalget var. Vannkraftformuen øker ikke, så det blir ikke mer å dele på mellom kraftselskaper, vertskommunene og staten.

Hadde utvalget i stedet konkludert annerledes om grunnrenteskatten og der tilrådd en høyere friinntekt og ikke økt, men heller redusert prosentsatsen litt ned fra dagens nivå på 37 % og ikke gjort andre vesentlige endringer i selskapsskatten, tør rådmannen påstå at bransjen ville reagert positivt. Man ville da fått økte investeringer i fornybar og ren energi, samt bakt fordelingskaken større. Et videre arbeid med denne saken bør konsentrere seg om videre berøringer innenfor slik løsning.

Også Beiarn kommune har muligheter og behov for revisjon av konsesjonsvilkår på eksisterende anlegg. Videre har vi potensiale for økt vannkraftproduksjon ved rehabiliteringer av eksisterende anlegg og vi har ubenyttede vannkraftreserver. Med de foreslåtte regelendringene fra ekspertutvalget er det ingen grunn til at kommunen, på noen av mulighetsområdene, skal legge forholdene til rette for økt vannkraftproduksjon i Beiarn.

Rådmannen registrerer at vår eiendomsskattesak mot staten kunne blitt nærmere avklart av utvalget, men at den ikke ble det. En formulering om at verdsettingsreglene for eiendomsskattegrunnlaget skulle endres fra prinsippet om investert kapital til nåverdiberegning av fremtidige inntekter og utgifter etter første hele driftsår for alle nye anlegg hadde hjulpet på. Slik hjelp fikk vi ikke.

En annen bekymring knyttet til grunnrenteskatten er at utvalget tilrår å sette ny nedre grense til 1.500 kWA mot dagens 10.000 kWA. Dersom dette ikke raskt blir avklart som uaktuelt vil man i praksis få et statlig styrt konkursras blant eiere av småkraftverk. Dette vil i tillegg få stor betydning for leverandørindustrien og også for en rekke banker. I behandlingen av saken bør dette derfor avvises klart og tydelig.

Oppsummering:

Beiarn kommune støtter høringsuttalelsen gitt av LVK. Vi har bidratt noe i utarbeidelsen av denne. Det samme gjelder uttalelsen fra Salten Regionråd.

Avvikling av ordningene med konsesjonsavgift og konsesjonskraft, samt endringer i eiendomsskatten på vannkraftverk vil gi dramatisk store negative konsekvenser for Beiarn kommune.

Forventete årlige inntekter fra konsesjonsavgift, konsesjonskraft og eiendomsskatt på vannkraftverk og nett er nå på omkring kr 26 MNOK. Å beholde disse inntektene er helt kritisk for å opprettholde det kommunale tjenestetilbudet.

Vedlegg:

[NOU 2019:16 – Skattlegging av vannkraftverk](#) (trykkes ikke opp for utsending)

LVKs høringsuttalelse av 19. november 2019

Salten Regionråds uttalelse av 19. november 2019

rådmann